

PREVENTIE VAN HET OVERSTROMINGSRISICO

Enkele beschermingsmaatregelen voor periodes
waarin het (te) veel regent

Ieder jaar overstromen diverse gebieden in België. Zowel in de stad als op het platteland dragen mensen, gebouwen en installaties er de gevolgen van. In deze InfoRisk stellen wij enkele structurele maatregelen voor om dit verschijnsel te bestrijden of op zijn minst de schade te beperken.

Overstromingen kunnen helaas dodelijke gevolgen hebben, maar in de meeste gevallen is er vooral materiële beschadiging. Ze veroorzaken zichtbare en onzichtbare schade aan gebouwen en installaties, opgeslagen apparatuur en goederen, het meubilair, ... Ook de omliggende terreinen kunnen aanzienlijke schade oplopen, zoals vernietiging van omheiningen, tuinen en vijvers.

Ten slotte is er soms nevenschade: besmettingsrisico, technische werkloosheid, herlokalisatie, ...

Verzekerd risico?

Voor alle eenvoudige risico's* moeten brandverzekeringsspolissen in een waarborg tegen natuurrampen voorzien. Een dergelijke waarborg is facultatief voor risico's waarvan het te verzekeren kapitaal hoger is dan een bepaalde drempel. Dit zijn de zogeheten speciale risico's.

De verzekeraars kunnen evenwel de dekking van recente gebouwen of renovaties in wettelijk bepaalde risicozones uitsluiten.

Voorzorgen bij alarm, tijdens en na een overstroming.

Om u tegen de nefaste gevolgen van overstromingen te beschermen, bewaart u best dit overzicht en neemt u de nodige voorzorgen bij elke overstromingswaarschuwing. Zo kunt u zich veel ongemakken besparen.

Vóór

- Organisatorische maatregelen:
 - als uw bedrijf in een overstromingsgebied gevestigd bent, moet u absoluut beschikken over een waarschuwings- en alarmnetwerk dat u voldoende tijd geeft om de nodige preventiemaatregelen te nemen;
 - het is aangeraden om zich te voorzien van zandzakjes om vóór de komst van het water voor deuren (ingang, garage, ramen) en op keldergaten te leggen.
- Materiële maatregelen:
 - plaats alle uitrusting en goederen die u in de kelder bewaart (wasmachine, koelkast, verwarmingsketel, ...) permanent op sokkels;
 - als u vroeger al overstromingsschade hebt geleden:
 - . voorzie de ingang van uw ondergrondse garage van een gemechaniseerde vloeistofbarrière;
 - . investeer in een waterbarrière. Deze kan duizenden zandzakjes vervangen. U hoeft deze barrière niet te vullen. Hij wordt vanzelf met het binnenstromende

* Eenvoudige risico's zijn alle gebouwen waarvan het verzekerd kapitaal minder bedraagt dan 1.447.698 euro of dan 46.533.157 euro voor bepaalde gebouwen waarvan de bestemming wettelijk vastgelegd is (volgens de ABEX-index 730 van juli 2013), meer in het bijzonder gebouwen met een culturele bestemming, kantoren of woningen.

- water gevuld en wordt zo automatisch gesloten. Een persoon kan deze barrière installeren;
 - maak op zijn minst planken in een waterbestendig materiaal om vóór de deuren te plaatsen;
 - kies waterdichte materialen voor het keldergat en de afvoergreppels;
 - zorg voor verhogingssystemen voor uw waardevolle voorwerpen en toestellen op de gelijkvloerse en de benedenverdieping;
 - koop een waterpomp (met een voldoende lange afvoerleiding) om het overstromingswater weg te pompen;
 - zorg voor laarzen, emmers en vloertrekkers;
 - plaats terugslagkleppen in de leidingen naar de riolen als opstuwings van rioolwater mogelijk zijn.
- Periodieke maatregelen:
 - controleer regelmatig of uw kroonlijsten, roosters, regenwaterpijpen, kolken en riolering zuiver, niet verstopt en in goede staat zijn;
 - controleer regelmatig uw dakbedekking;
 - controleer of het zinkwerk nog goed bevestigd is;
 - controleer jaarlijks alle soepele dichtingen die een rol spelen in de waterdichtheid van de buitenschil van uw gebouwen (ramen, dorpels, slabben, ...).

Bij een overstromingswaarschuwing

- Volg de weerswaarschuwingen in de media en op het internet;
- voer de volgende essentiële handelingen uit:
 - sjoer de reservoirs vast;
 - verzamel noodmedicatie, belangrijke papieren, kleding en geld met het oog op een eventuele evacuatie;
 - breng waardevolle voorwerpen en belangrijke papieren (contracten, facturen, ...) naar een bovenverdieping;
 - leg een drinkwater- en voedselreserve aan, neem maatregelen om verontreiniging van het water (stookolie, meststoffen, ...) te voorkomen;
 - neem tapijten weg;
 - plaats het meubilair en waardevolle objecten op veilige hoogte;

Zandzakjes aangebracht vóór de komst van het water

Waterdichte anti-overstromingsbarrière met pompsysteem in de beschermde zone

- zorg voor een zaklamp en een radio op batterijen, die zullen nog werken in geval van een stroomonderbreking;
- breng uw voertuigen in veiligheid;
- zorg ervoor dat voorwerpen in de tuin niet kunnen worden meegesleurd door het water;
- vergeet uw huisdieren niet;
- uw kinderen zijn veilig op school. Neem geen risico's om ze te gaan ophalen.

Tijdens

- Individuele maatregelen:
 - sluit deuren, ramen, keldergaten, verluchtingsopeningen, ... af;
 - plaats een waterdichte plank in de deurspleet en vul de opening op met siliconen;
 - maak met zandzakjes kleine dijken voor openingen ter hoogte van de kelder, onder buitendeuren, ...;
 - sluit de gas- en stroomtoevoer af;
 - breng u in veiligheid op de verdiepingen;
 - luister naar de radio en wacht op eventuele instructies van de overheid;
 - gebruik uw voertuig niet;
 - begeef u niet op ondergelopen wegen;
 - telefoneer niet, want de lijnen moeten vrij blijven voor de hulpdiensten;
 - gebruik alleen leiding- of bronwater als de overheid hierover een gunstig advies heeft uitgebracht;
 - evacueer alleen op bevel van de overheid.
- In de meeste getroffen gebieden worden doorgaans solidariteitsacties tussen burens georganiseerd om gezinnen en goederen te beschermen. U kunt hiervan gebruik maken of eraan deelnemen.
- Bij een evacuatie:
 - zorg ervoor dat u over reservekleding en laarzen beschikt;
 - de politie zal toezicht houden op uw woning of gebouw. Zorg er niettemin voor dat alle deuren en ramen vergrendeld zijn;
 - keer niet terug naar de plaats die u ontruimd hebt.

Na

- Controleer de bereikbaarheid van uw woning of gebouw volgens de instructies van de hulpdiensten en van de overheid;
- ventileer de vertrekken;
- sluit de elektriciteit en andere energiebronnen pas aan nadat u alle circuits hebt gecontroleerd. Aarzel niet om beroep te doen op een specialist;
- denk aan uw gezondheid: drink geen leiding-, put- of bronwater vóór de autoriteiten hierover een gunstig advies hebben uitgebracht;
- in geval van schade ten gevolge van een overstroming:
 - neem zo snel mogelijk contact op met uw verzekeraar. Hij kan al uw vragen beantwoorden en zal u helpen om de schaderegelingsprocedure op te starten:
 - brandschade@ethias.be / 011 28 24 00
 - maak foto's van de beschadigde plaatsen. Zij kunnen nuttig zijn voor de samenstelling van uw verzekeringsdossier;
 - maak uw huis schoon en ontsmet met bleekwater;
 - verlucht het gebouw en vergeet ook niet de vertrekken te verwarmen;
 - een correct gebruikte luchtontvochtiger kan het drogen van de vertrekken versnellen. Een goed huishoudelijk apparaat kost tussen 300 en 600 euro.

Preventie tijdens de bouw- en verbouwingsfasen

De eerste maatregel om overstromingen te overkomen, is uiteraard niet te bouwen in een overstromingsgebied. Deze maatregel zal het gevaar voor waterschade al zeer sterk verminderen. In alle gewesten zijn er webtools die de te vermijden gevaarlijke zones in kaart brengen.

- Voor Wallonië: <http://tinyurl.com/inond>
- Voor Vlaanderen: www.watertoets.be
- De risicozones in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn niet vastgelegd.

De plaatselijke openbare besturen integreren deze instrumenten in hun stedenbouwkundig beheer.

Ze nemen ook materiële en organisatorische initiatieven om woonwijken in risicogebieden fysiek te beschermen. Zij zorgen voor permanente of tijdelijke voorzieningen. Dat kunnen zandzakjes zijn, maar ook andere voorzorgen.

Soms heeft u geen andere keuze dan zich in deze gebieden te vestigen. In dat geval doet u er goed aan reeds bij het ontwerp van het gebouw rekening te houden met het overstromingsgevaar. Zowel voor nieuwbouw als voor verbouwingen zijn er talrijke oplossingen en middelen op de markt om het risico op schade bij een overstroming te beperken of zelfs uit te sluiten.

Test van een anti-overstromingsbarrière door de gemeentediensten van Geraardsbergen

Preventie vanaf het ontwerp van het gebouw in een risicogebied

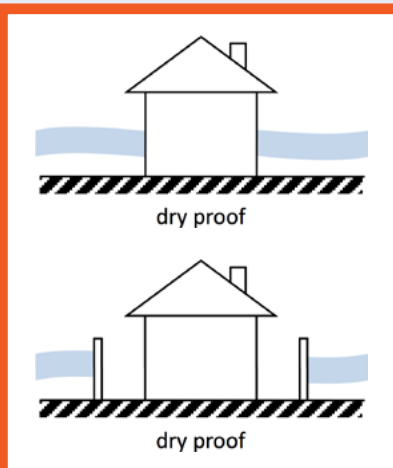
Wij stellen u een plan in 6 stappen voor dat u kunt toepassen bij het ontwerp van een nieuw gebouw of bij de renovatie van een bestaand gebouw in een risicogebied.

1. Bepaal het hoogste waterpeil bij een eventuele overstroming rond en in uw gebouw, rekening houdend met de gekende of hoogste waterstanden uit het verleden. Houd ook rekening met factoren zoals de klimaatveranderingen en de veranderingen in het absorberend vermogen van de omliggende terreinen. Die veranderingen kunnen het gevolg zijn van bouwprojecten in uw streek. Bij de plaatselijke besturen kunt u inlichtingen vragen over dergelijke projecten.
2. Onderzoek wat mogelijk is om uw gebouw boven het geraamde hoogste overstromingspeil te brengen om de gevolgen van dit waterpeil bij een overstroming te beperken.
3. Als u zich niet volledig tegen dit risico kunt indekken, pas dan bij voorkeur het concept van het “dry proof” bouwen toe, of als dat niet kan van het “wet proof” bouwen (zie verderop).
4. Maak een inventaris op van alle bestaande of te voorziene openingen onder het geraamde overstromingspeil (+ 30 cm) en van hun afmetingen. Onderzoek of de openingen (potentiële waterinstroompunten) in aantal en/of afmeting kunnen worden verminderd.
5. Zoek alle minder zichtbare instroompunten zoals leidingen, ventilatieopeningen, kabeldoorgangen, ... Tijdens een overstroming kan een drukverschil in de leidingen bijvoorbeeld het water uit de toiletten doen stromen. Het is ook belangrijk te controleren of de aftapkranen van reservoirs zoals stookolietanks voldoende hoog geplaatst zijn.
6. Zorg ervoor dat zowel grote als kleine openingen in het gebouw doeltreffend afgeschermd zijn. Als u één gaatje over het hoofd ziet, zal het water bij een overstroming zijn weg naar binnen vinden.

Verhinderen dat het water binnendringt in het gebouw (of schade aanricht)

Hieronder volgen enkele voorbeelden van maatregelen die bij het ontwerp van het gebouw kunnen worden genomen om uw infrastructuur zo goed mogelijk te beschermen en de gevolgen van een overstroming te beperken. Opteer voor het ontwerp dat het meest aangewezen is in uw situatie.

“Dry proof” bouwen

Een “dry proof” gebouw is zo ontworpen dat er bij een overstroming geen water naar binnen komt. Dit kan bereikt worden door de buitenmuren volledig waterdicht te maken en alle openingen af te screenen, of door het volledige terrein te beschermen met een waterkering. Met alle middelen - manuele en/of automatische systemen - moet worden verhinderd dat er water binnendringt. De gebruikte systemen houden het water tegen zoals zandzakjes dat doen, maar blijven permanent ter plaatse. Er moet ook rekening worden gehouden met de druk van het water op de structuur.

Maatregelen:

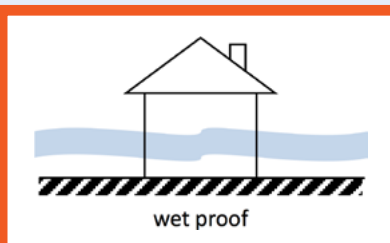
- Het vloerniveau van de ingerichte vertrekken op een veilige hoogte situeren.
- De delen van de muren die onder water zouden kunnen komen, behandelen met een vochtwerend product.
- Alle kwetsbare buiteninstallaties, ramen, deuren en andere openingen boven het geraamde maximale waterpeil plaatsen.
- Deuren, poorten, ramen en andere openingen die bij een overstroming onder water zullen staan, zijn

watervast of met wegneembare waterdichte platen die worden aangebracht bij de aankondiging van overstromingsgevaar.

- Een waterdichte afsluiting rond het gebouw plaatsen.
- Poortsystemen met automatische inschakeling installeren.
- Een waterdichte ommuring plaatsen met waterdichte deuren die hetzij over een automatisch sluitingsmechanisme beschikken, hetzij wegneembaar zijn, en die gesloten houden bij een overstroming.
- De leidingen en afvoer uitrusten met terugslagkleppen.
- Controleren of de ventilatie- en aftapopeningen (bv. van een stookolietank) zich minimaal 30 cm boven het geraamde maximale waterpeil bevinden.

“Wet proof” bouwen

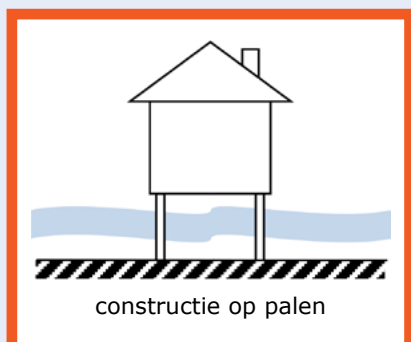

Bouwen volgens het “wet proof” principe berust op het gebruik van waterbestendige materialen, zodat het water wel in het gebouw kan dringen maar de eventuele schade beperkt blijft en gemakkelijk hersteld kan worden.

Maatregelen:

- De bouwelementen (structuur, muren en vloeren) van het gebouw zijn waterbestendig tot 30 cm boven het geraamde maximale waterpeil bij een overstroming. Hierbij moet rekening worden gehouden met de weerstand tegen de druk van het water op de structuur en de muren.
- Kwetsbare installaties (elektriciteit, verwarming, toestellen, machines, ...) altijd voldoende hoog plaatsen, minimaal 30 cm hoger dan het geraamde maximale waterpeil. Bij een overstromingswaarschuwing tijdelijk hetzelfde doen met de rest van de kwetsbare installaties (waaronder elektrische en elektronische apparatuur), meubels en andere goederen.

Gebouw op palen

Door op palen te bouwen, kan men verhinderen dat het water de ingerichte bouwlagen bereikt. Bij watersnood zal het water onder het gebouw stromen. Zelfs een overstroombare kruipruimte behoort tot de mogelijkheden. Uiteraard moeten alle materialen voor de overstroombare delen van het gebouw waterbestendig zijn.

Hebt u vragen of opmerkingen?

Aarzel niet om contact met ons op te nemen op het e-mailadres inforisk@ethias.be !